

DOI: <http://dx.doi.org/10.17651/ONOMAST.64.26>

Onomastica LXIV, 2020

PL ISSN 0078-4648

MARCIN KOJDER

<https://orcid.org/0000-0001-7002-9552>

mkojder@umcs.pl

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Lublin, Polska

XXI SŁOWACKA KONFERENCJA ONOMASTYCZNA (NITRA, 10–12.09.2019)

W dniach 10–12 września 2019 r. w Nitrze odbyła się XXI Słowacka Konferencja Onomastyczna. Organizatorami konferencji był Uniwersytet Konstantyna Filozofa w Nitrze, w szczególności Katedra Języka i Literatury Słowackiej (Katedra slovenského jazyka a literatúry) oraz Instytut Języka i Literatury Węgierskiej tego uniwersytetu (Ústav maďarskej jazykovedy a literárnej vedy) przy udziale Komisji Onomastyki Słowackiej przy Wydziale Językoznawczym im. Ľudovíta Štúra Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie (Slovenská onomastická komisia pri JÚLŠ SAV) w Bratysławie oraz społeczność onomastów i innych językoznawców związana z tym właśnie wydziałem (Slovenská jazykovedná spoločnosť pri JÚLŠ SAV). Tematem XXI SOK były „Nazwy własne w kontekście interdyscyplinarnym” („Vlastné mená v interdisciplinárnom kontexte”). W obradach wzięło udział 70 naukowców z ośrodków słowackich, czeskich, polskich, węgierskich, ukraińskich, litewskich i rosyjskich, dzięki czemu konferencja zyskała status międzynarodowej.

W założeniach organizatorów celem konferencji była dyskusja nad teoretycznymi zagadnieniami onomastyki, terminologią onomastyczną oraz analizą różnych kategorii onimów.

Obrazy plenarne konferencji rozpoczął Martin Ološtiak, reprezentujący Uniwersytet Preszowski, referatem na temat związku onomastyki z motywacją leksykalną („Onomastika a teória lexikálnej motivácie”). W dalszej części obrad plenarnych Jaromír Krško z Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy w wystąpieniu pt. „Florián je už opravený, Tália opäť neštartuje... alebo o menách automobilov” omówił funkcję emocjonalną i asocjacyjną chrematonimów na przykładzie nazw samochodów, zaś Juraj Hladký z Uniwersytetu w Trnawie przedstawił problem standaryzacji nazw geograficznych („O niektorých problémoch štandardizácie geografického názvoslovia”).

Pozostałe obrady odbywały się w 16 sekcjach tematycznych.

Ważne dla rozważań onomastycznych były wystąpienia dotyczące zagadnień teoretycznych i terminologicznych. Problemy terminologii onomastycznej podjęli Iveta Valentová („K rozdielom medzi slovenskou a medzinárodnou onomastickou terminológiou”), Halszka Górny („Polskie terminy antroponomastyczne — rozwój, zakres, znaczenie, zmiany”) i Magdalena Graf („Terminologiczne dylematy onomastyki literackiej (w świetle jej interdyscyplinarności”).

Zagadnienia teoretyczne rozpatrywali Radovan Garabík i Jana Wachtarczyková („Vlastné mená a vektorové priestory ako výsledky korpusovej inštrumentalizácie”), Ján Bauko („Interdisciplinárny výskum onymickej krajiny”), Pavol Odaloš („Synchronne modely a modelovanie inštitucioným a firmovým”), Piotr Tomasiak („No name, czyli o obiektach bez nazwy”) oraz Samuela Tomasiak („Paryż Paryżowi nierówny. O wartościach konotowanych przez nazwy własne”).

Liczna grupa badaczy podjęła w swoich wystąpieniach problematykę funkcjonowania chrematonimów, m.in.: Alexandra Chomová („Synchronne modely a modelovanie inštitucioným z oblasti poisťovníctva a bankovníctva”), Natália Kolenčíková („Synchronne modely a modelovanie názvov slovenských politických strán”), Bartłomiej Cieśla („Nazwy katolickich wspólnot modlitewnych. Analiza strukturalna semantyczna i pragmatyczna”), Agnieszka Mysza („Nazwy ludowych zespołów tanecznych Podkarpacia — charakterystyka językowo-kulturowa”), Marcin Kojder („Chrematonimy w strategii marketingowej firmy na przykładzie nazw piw rzemieślniczych”), Ewa Oronowicz-Kida („Intertekstualność w nazwach pokojów zagadek”). Tematyka medionimów obecna była w referatach

Katarzyny Burskiej („Nazwy autorskich wypieków w polskich show kulinarnych”), Agnieszki Banach („Przez żołądek do serca — nazwy blogów kulinarnych”), Adama Siwca („Nazwy własne jako element »kuchennych rewolucji« w programie Magdy Gessler”), Beaty Afeltowicz („Charakterystyka tytułów prasy wydawanej w Szczecinie po 1989 roku”) i Veroniki Gondekowej („Modelová analýza vlastných mien novin, časopisov a knižných vydavateľstiev na Slovensku”). Funkcjonowanie stereotypów w nazwach własnych zainteresowało Małgorzatę Kulikowską („Stereotypy płci w nazwach grup dziewcząt i chłopców”). Patrik Mitter przedstawił motywację nazw regionalnych przystanków autobusowych w Czechach („K motivaci a statusu názvů zastávek regionální autobusové dopravy”).

Problematykę toponomastyczną podjęli w swoich rozważaniach Urszula Bijak („Pluralia tantum w polskiej ojkonimii”), Károly Presinszky („Nárečové a kontaktové javy maďarských ojkoným na Žitnom ostrove”), Zbyněk Holub („K problematice rozšíření některých vybraných anoikoným na Opavsku z pohledu dialektologa (vzhledem k současné systémové klasifikaci”), Andrej Závodný („Analogie a deformácie v slovenskej toponymii”), Anna Ramšáková („Z toponymie hornokysuckej oblasti”), Harald Bichlmeier („Příspěvky ke slovanským toponymům v Horních Francích (severo-východní Bavorsko”), Gabriel Rožai („Modelová analýza speleoným z oblasti Slovenského krasu”), Gizella Szabómihály („Kde sa nachádza Podunajsko? Názvy regiónov a mikroregiónov Slovenska v slovensko-maďarskej komunikácii”), Slavomír Ondrejovič („Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska vs. Veľká Británie (Británie”), oraz Tereza Klemensová i Michal Místecký („Urbanonymie českého pohraničí”). Referaty z pogranicza funkcjonowania toponimów i innych kategorii onimów przedstawili Małgorzata Magda-Czekaj („Popularność imienia Jan a nazwy miejscowe”) oraz Pavel Štěpán („Toponymum v chrématonymii, reklamě a internetovém diskurzu”).

Problemy hydronimii przedstawili Kristýna Kovářová („Motivační a slovotvorná stránka hydronymie povodí Ostravice”) oraz Tamás Török („Funkčno-sémantický výskum hydroným v okrese Dunajská Streda”).

Problematyka antroponomastyczna pojawiła się w wystąpieniach Michała Mordania („Nazwy zawodów, godności i urzędów jako podstawy motywacyjne współczesnych nazwisk Podlasiian”), Roberta Słabczyńskiego („Dziewiętnastowieczne imiennictwo łemkowskie”), Liubov Ostash („Slov’áns’ki avtohtonni imena v ukraïns’komu antroponimikoní XXI stolitá: aktual’ni tendencii”), Piotra Złotkowskiego („Sposoby identyfikacji antroponimicznej kobiet w parafii brańskiej na Podlasiu (XVII–XVIII wiek”), Miriam Giger („Niekoľko poznámok k prechýľovaniu ženských priezvisk z komparatívnej perspektívy”), Évy Császári („Výsledky výskumu prezývok Slovákov žijúcich v Bukovom pohorí v Maďarsku”), Zoriana Hiletskiej („Peredača ukraïns’kih vlasnih nazv slovac’koú movoú: vidtvorenná bez spotvorenná”), Márii Belákovéj („Prezývky v obci Slovenská Nová Ves z diachróneho hľadiska”) i Žanety Dvořákovéj („Reflexe »židovských« příjmení”).

Onimiczny krajobraz konkretnych państw i regionów przedstawili Anna Makišová („Vlastné mená vo vojvodinskom kontexte”), Jaroslav David i Leye Sun („Čína a její lid — ve světle kolo-káční analýzy proprií”) oraz Ladislav Angyal („Propriálno-semiotický obraz Rimavskej Soboty”).

Ciekawe rozważania dotyczące onomastyki literackiej przedstawili Izabela Domaciuk-Czarny („Intertekstualność nazwennych neologizmów Stanisława Lema w grotesce science fiction”), Kristián Benyovszky („Teatralita, pseudonymia a literárna fikcia”), Anikó N. Tóth („Propriá v Newhontskej trilógii Lajosa Grendela”), Igor Hocheľ („Vlastné mená v dielach bulharského spisovateľa Jordana Radičkova a v ich prekladoch do slovenčiny”), Paweł Graf („Rozgwieżdżanie Imienia (postaci literackiej — na przykładzie Kaina i Odyseusza”), Petra Čančová i Stanislava Gálová („Antroponymá v slovenskom preklade knihy Charlie a továrň na čokoládu od Roalda Dahla”), Monika Zumříková Kekeliaková („Semiotika vlastného mena v básnickom texte”) oraz Bernadeta Niesporek-Szamburska („Pomiedzy nazwą apelatywną a propriálną. O szczególnym profilu nazw własnych w literaturze dla dzieci”).

Problemy przekładu nazw własnych poruszyli Martin Pukanec („Problém vlastných mien pri vývoji systému strojového prekladu Apertium-Apersky”), Marek Lupták („Onymická kompetencia z pragmatického aspektu používania vlastných mien v médiách, reklame a preklade”) oraz Diana Svobodová („Cizojazyčné názvy filmů a seriálů v českém a slovenském jazykovém prostredí”).

Zagadnienia dydaktyki i glottodydaktyki podjęli Małgorzata Wójcik-Dudek („Szkolne związki onomastyki i interpretacji — »Akademia pana Kleksa« Jana Brzechwy”), Kristýna Dufková („»Urbanovi si daji bramborovou kaši« aneb propria očima cizince”) oraz Martin Bodis („Vlastné mená vo vyučovaní slovenského jazyka v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní”).

Problematykę zoonimiczną podjęła Agnieszka Kołodziej („Nazewnictwo psów rasowych (na materiale z wrocławskiego oddziału Związku Kynologicznego w Polsce”). Aleksandr Shaposhnikov przedstawił opis wczesnośredniowiecznej onomastyki słowackiej („Rannesrednevekovaâ onomastika (ëthonimiã, toponimiã, antropnimiã IX veka) Slovakii na obšeslavãnskõm fone. Semiotičeskij podhod”). Dalia Kiseliūnaitė omówiła dziedzictwo wymarłych języków bałtyckich we współczesnej onomastyce litewskiej („Actualisation of Heritage of Extinct Baltic Languages in Modern Lithuanian Onomastics”).

Funkcjonowaniem różnych kategorii propriów zainteresowali się Gabriela Petres („Moc zázračných mien”), Tomáš Bánik („Názvy bežeckých podujatí ako osobitná kategória akcioným”), zaś Karel Komárek wskazał na praktyczne problemy związane z nazwami własnymi („Vlastní jména jako editorský problém”).

XXI Słowacka Konferencja Onomastyczna była okazją do zaprezentowania najnowszego dorobku i kierunków badań w onomastyce słowiańskiej. Wygłoszone referaty prezentowały wysoki poziom naukowy, często wywoływały żywą dyskusję uczestników konferencji.